

Hänt vid förbanden

METEOR TILL MALMEN

En gammal engelsk jetveteran, Gloster Meteor T.7, införlivades i somras i den flygmuseala samlingen på Malmen. De blev det 52:a flygplanet i kollektionen om man inkluderar glid- och segelflygplan.

Glosters biplan från 1937 markerade slutet på en epok för RAF. Glosters nästkommande produkt av jaktflygplan introducerades sju år senare och blev en av de första planen i jetmotoreran. Första designen till Meteoren gjordes redan i början av 1940 och första flygningen utfördes den 5 mars 1943 med den femte prototypen. Originalnamnet var faktiskt Thunderbolt och planet gick under denna benämning ända fram till mars 1942, då man för att undvika förveckling med det amerikanska jaktflygplanet American P-47 Thunderbolt ändrade benämningen till Meteor.

I juli 1944 levererades de första Mk 1 Meteorerna till RAF och blev därmed det första brittiska jetjaktplan som kom ut på en jaktdivision. (Tyska Luftwaffe nyttjade redan tidigare Me-262.) Till att börja med sattes planet in i försvaret mot de tyska V 1-bomberna. Mk III blev det första jetplan som de allierade använde i taktisk tjänst på kontinenten baserade i närheten av Bryssel. Den mest använda versionen blev emellertid Mk IV, vilken modifierats med klippta vingspetsar och starkare motorer och därmed högre fart. Typen innehade även en rad hastighetsrekord. 1948 förlängdes Mk IV flygkropp för att ge utrymme för ytterligare en besättningsman. Det resulterade i

F 3

Gloster Meteor T.7 och blev RAF:s första jetskolflygplan. I skolorna för fortsatt flygutbildning i RAF användes T.7 för omskolning av piloter som tagit sina "vingar" på Harvard.

Så småningom kom även Meteor T.7 att användas som målbogserare, och detta icke enbart av britterna. Redan 1957 inköpte Svensk Flygtjänst AB två Meteor, vilka fick svenska registreringarna SE-CAS resp CAT. Planeten utrustades av Svensk Flygtjänst AB med vinsch-anordning och målupphängning, man förbättrade radioutrustningen, bränsletankar osv. Då flygplan SE-CAT havererade vid Visby 1959 och totalförstördes inköptes samma år ytterligare en T.7, som fick beteckningen SE-DCC.

Efter 17 års tjänst i Sverige har Meteoren som måldragare åt armén, marinen och flygvapnet av bli a pilmål nu blivit pensionerad.

● FI Torsten Carlsson kliver ur 'sin' gamla trotjänare, Gloster Meteor SE-CAS, efter att d. 29/7 landat henne för sista gången. Malmen är idag hennes vilohem. — På tal om flygmuseer o d samt flyglitteratur (nedan) vill Red. här ta tillfället i akt och nämna "Veteran & Vintage Aircraft" (av L. Hunt), en bok som i text och bild berättar om var Du finner flygmuseala kulturrariteter världen över.

Med stor saknad lämnade flygförare Torsten Carlsson den 29 juli i år "Gloster Meteor" SE-CAS till FV Malmensamlingar. Gloster Meteor har efter 30 år sedan den kom i operativ tjänst tagit plats vid sidan av bli a så odödliga flygplan som Spitfire och Hurricane i många världsberömda flygplan- och krigsmuseer. Bli a i det storståtliga RAF-Museet i Hendon norr om London.

CA

MALMEN FÖRVÄRVAR OVÄRDERLIG FLYGLITTERATUR

foto: reinhold carlsson

● Bland hyllmetrar av ovärderlig flyglitteratur kan urskiljas (fr v): författaren/mj Carlsson, bdr Sörellus, öv Bergman + öv Norrbohm. — Om "MUS 65:s" delbetänkande (25/10) kommer mj Carlsson att berätta i nr 4/74.

Ett betydande vittnesbörd om det intensiva arbete, som skett genom luftens och rymdens erövring, avspeglar sig helt naturligt i den internationella flyglitteraturen, vilken alltid försökt hålla takten med den flygtekniska utvecklingen. Flyglitteraturen erbjuder ett rikhaltigt urval med utrymme för de mest skilda smakriktningar om ballonger, drakar, flygplan, fallskärmar, rymdfarkoster osv. Speciellt under och efter andra världskriget har flygboksutgivningen stigit kraftigt och därefter utvecklats sig till en internationell flyglitteraturström, som bara tenderar att öka. (Inte minst i England och V-Tyskland.)

När det gäller flygböcker av äldre årgångar och kanske mest sådana som trycktes före och efter första världskriget, är dessa idag synnerligen sällsynta. Nästan alla böcker är för länge sedan slutsålda från förlagen och i bokhandeln. Den tiden är också förbi, då man på bokauktioner och måhända på antikvariaten kunde köpa flyghistorisk litteratur för en s k spottstyver.

De flygboksamlare som verkligen började i tid kan vara glada, då det i dag är en god

investering. En samlare som varit ute i god tid är förre SFF-ordföranden överste Bill Bergman, Ängelholm. Efter ett par decenniers givande "rensningoperationer" i såväl svenska som utländska antikvariat är han ägare till en flyglitterär samling, som sannolikt har få motsvarigheter i privat ägo i Sverige. FV Malmensamlingar har nu förvärvat större delen av överste Bergmans bibliotek, vilket vi hoppas skall bli till verklig gagn för det kommande flygmuseet, liksom en nära outtömlig källa för kalenderbitare, forskare och skribenter. Förvärvet omfattar totalt drygt 3.000 band, varav den svenska flyglitteraturen är på ca 1.700 band. Därtill kommer ca 15 hyllmeter småskrifter, broschyrer, tidningsurklipp osv.

CA

PS.

! Kommer Du till London — besök då: "The Aviation Bookshop", 656 Holloway Road, LONDON, N 19 3 PD. — Där har man allt om flyg, gammalt som nytt... till låga priser. Tag T-banan till Archway. — Red.

FVM FÄLTSKJUTN/KPIST

Den 13 juni arrangerade F10 årets flygvapenmästerskap i fältskjutning på kpi. Tävlningen gick av stapeln i blåsigt men soligt väder på Barkåkras vackra markstridsövningsområde Önnarp uppe på Hallandsåsen.

Attio skyttar (varav tre vpl — 1/F11 och 2/F17) ställde upp och genomförde den ganska små-

F 10

ra skjutningen. Tävlingsledare (och banläggare) var utb-ledaren vid speckomp, Kn Petersson. — Arrangemangen klaffade fint och tävlingen fick ampla lovord av de tävlande. Vid prisutdelningen, som förrättades av C F10, saluterades medaljörerna med fanfarer av regionmusikerna från Halmstad.

Sven Hård

INDIVIDUELLT:

- 1) Fte Ljung, F16, 71/16
- 2) Fpol Strömgren, F21, 69/16
- 3) Kn Dolk, F13, 68/16

LAG:

- 1) F21, 192/47, Fpol Strömgren, Kn Byberg, Fj Axhammar
- 2) F13, 191/47, Kn Dolk, Fj Andersson, Fte Johansson
- 3) F4, 189/46, Fte Nilsson, Fte Nordin, Fte Svensson

En behjälansvärd handling är att prenumerera på FV-NYTT 1975. Bara 12 kr. — Lycka till...

F2:S SISTA EXAMEN

Chefen för flygvapnet, generallöjtnant Dick Stenberg, förrättade den 19 juni den årliga kadettexamen vid Kunglig Roslagens Flygkår, F2, Hägernäs. Årets examen var den sista i F2:s historia, eftersom F2 lades ned 1 juli. Anhöriga till kadetterna samt övriga gäster ur FV närvaro när CFV delade ut betyg och premier till kadetterna, vilka samma dag utnämndes till sergearter.

Bland officersaspiranterna utgick serg Håkan Bergström (Järfälla) som kurssetta och tvåa blev serg Mats Engman (Mellösa). Som etta bland reservofficersaspiranterna på strillinjen utgick serg Thomas Olsson (Lund) och tvåa blev serg Kent Rylander (Järfälla). Bland reservofficersaspiranter på sambandslinjen utgick serg Mats Bergström (Uppsala) som etta och tvåa blev serg Joakim Kruse (Ljungbyhed). — Bäste idrottsman blev ovan nämnde Mats Engman och bäste skytt Kent Rylander.

R. Ericson

F 2

KÅSERI FRÅN F2

I juni 1973 ryckte 29 aspiranter in till F2:s sista regoffutbildning. En ödesmättad förväntan belägrade själarna. Vi pratade och tänkte i futurum, medan det anrika Hägernäs-förbandet var på väg in i historieskrivningens nostalgiska imperfektum.

Först på programmet stod sju veckors markstridsutbildning. Redan inryckningsdagen (efter utthämning av ca 800 kg grönställ, ankelsockor och SoldF) hann vi med det första, staplande manöverstampet. Men sedan gick allt i flygande fläng; skytte, skyddsmaskövningar, sjukvård, allehanda grupperingar, nästesövningar etc, etc. Fyra veckor efter inryckning fick vi göra en intressant campingtur på de skånska högfjällen, närmare bestämt F10:s övningsfält Önnarp. Där slogs vi i två veckor mot den 'lede' (som årgång 73 mest verkade bestå av mygg).

Sommaren försvann snabbt i tecknet av "blod, svett och tårar". Den följdes i enlighet med gammal god tradition av hösten, som för oss aspiranter på KAS/M innebar att vi fick kasta av oss grönstället och plocka fram våra kära läroböcker. Fysik, matte, teleteknik, militärhistoria osv, osv. För att hålla oss vid god vigör interpunkterades hösten av en mängd trevliga evenemang. Först segling mot våra kurskolleger på sjösidan, dvs KSS. Trots våra eminenta talanger på att i inverterat läge dra i snöret till storflockstvärsegelråduken (m a o på 13 famnars djup hissa nödflyg) råkade KSS:arna till allas vår häpnad vinna. — Nästa avbrottsljusglimt blev en weekend i våra härliga fjäll. De första trettiosju milen var toppen, därefter gjorde sig skavsår och liktornar sig alltför väl påmint.

Som sagt, många var de trevliga stunderna den hösten för ett år sedan. Lgc-utbildning, högvakt (första flygvapenheten efter Carl XVI Gustafs fronttillräde), rundresa till F21, F15 och F11 samt sist men inte minst aspirantbal på F2 i gammal fin stil. Veckan innan juluppehållet hade vi nöjet att dels bese InfSS årliga skjutuppvisning (som speciellt på kvällen gjorde ett upplysande intryck), dels avlägga krigsmans erinran på F2.

Tillbaka igen efter juluppehållet fortsatte vi med radarobjektjänsten, som vi hade påbörjat på senhösten. Som avslutning på den utbildningen bar det iväg ut till en radarstation någonstans i Mellansverige. Stationen skulle vi dels bemanna obs-mässigt, dels försvara. Det

senare mestadels mellan klockan ett och fem på morgonen. Av det fick vi lära oss hur hänsynslöst ett totalt krig av idag verkligen är, inte ens natten är helig.

I februari månad åkte vi nyblivna furier återigen till fjällen, som denna gång var utomordentligt välkomoufluerade i vitt. Det blev två mycket givande veckor. Skidåkning både uppför och nedför, pulckdragning uppför, lavintjänst och en mängd annat matnyttigt. En anorlunda upplevelse för de flesta av oss från den södra sidan af Mälardalen.

Mars kom och vi sade adjö till våra vänner sambandsaspiranterna, vilka då skulle starta sin specialutbildning på F14. Men även vi kvarvarande strillasaspiranter packade våra kappsäckar för att bege oss till västkusten, luftbevakningscentralutbildning stod nämligen på programmet.

Våren hälsades med att vi åter vände näsan mot nordost och F2. Nu började radarjaktstridsutbildningen i simulerad form. Tre krävande och arbetssamma månader fram till examen, den som skulle bli den sista någonsin på F2. — Efter examen splittrades kursen och nybakade sergearter distribuerades ut på div förband... emedan vårt moderförband ärofullt och stolt gick ur tiden. I upprikt saknad.

"M Moore"

foto: jahn charleville

● F2:s nedläggning 'firades' med en enkel ceremoni. Å i en hangar hade en utställning kring F2-tiden arrangerats. Bl a visades i 4 montrar ti Olof Petersons ipl-modeller från anno dazumal. Verkliga läckerheter.

F13 SM-ARRANGÖR

Sture Björk, landslagsorienteraren från Darlarna och Ludvika, är en klippare även i fälttävlan. Vid SM i Kolmården (med F13 som arrangör) tog han den 15 juni sin tredje raka SM-titel i fälttävlan. En unik prestation i denna idrott, som omfattar både skjutning med gevär, punktorientering och fri orientering i väl avvägda proportioner.

Men dalkarlen fick slita hårt för sin seger. Under orienteringsmomentet såg det to m riktigt illa ut. Sture startade 2 min efter värste konkurrenten Kalle Lindqvist från Hästveda i Skåne, som då hade ett klart försprång tack vare en bättre skjutning. Om Skåne-Kalle var före eller tillsammans med Darla-Sture i mål så skulle Kalle Lindqvist vinna.

I den kraftsugande Kolmårdsterrängen kunde dock inte Kalle hålla Stures hårda tempo, och när Kalle råkade missa sista kontrollen så var segern klar för Sture Björk. — Sture Björk segrade också 1971 och 1972. 1973 startade han inte, pga sjukdom, och då triumferade i stället Gunnar Persson, F13:s IF — nu framgångsrik tävlingsledare och banläggare för SM-fälttävlan 1974. (Gunnar Persson olfrade en veckas semester på banläggningen för orienteringsmomentet.)

Fälttävlan blir mer och mer en civil angelägenhet och bäste yrkesmilitär kom först på 4:e plats. Orienterare som har litet talang i skjutning tar det här som ett extraknäck och konstaterar snart att konkurrensen om SM-

F 13

tecknen inte är lika förtvivlat hård som i fri orientering, eftersom det är flera moment i tävlingen som är avgörande.

I klass H19—21 segrade Göran Carnander (I2) före tvenne andra kamrater från I2. Därmed hade I2 lagsegern i säker hand, eftersom de fått i tre man i följd. I klass H 35 segrade Tord Lidström från Hagaby. Lagtävlan klass H 22 vanns av I15:s IF genom L Skoglund, D Lorén och L Jansson.

Efter lördagens SM-fälttävlan flyttade man på söndagen (16/6) till A1:s skjutbana i Linköping, där SM-fälttävlansstafetten avgjordes. — Det blev en spännande uppgörelse in i det sista mellan Kalle Lindqvist, Hästveda och Börje Färg, Ing2. Efter avslutat orienteringsmoment kom båda fram samtidigt till den avgörande skjutningen, där fem mål skulle skjutas ned. Kalle Lindqvist visade prov på mästerlig koncentration och lät Börje Färg skjuta tre skott, alla bom, innan han började sin skjutning. Sedan började skåningen sin precisionsskjutning och med sex skott hade han fått ned sina mål, medan Börje Färg bara kunde åstadkomma en träff på sina åtta skott. Han måste därför springa fyra straffrundor innan han kunde springa i mål. Därmed var segern klar för Kalles Hästveda OK.

KUPPTRÄNING

Ett intensivt smattrände av ksp m/36 bröt tystnaden i övningsterrängen på Hammarnäset, strax norr Karlsborg, en het torsdagseftermiddag i början av augusti. Det var F6:s driftvärn som var i färd med att utöka sina vapenkunskaper.

Driftvärnet är normalt utrustat med kpist, gevär och kg, men då flygvapnet bl a har ksp m36 i arsenalen, är det naturligt att driftvärnsmännen även får bekanta sig med dessa.

Ovannämnda övning som innefattade mtrl-kännedom, etdexercis och övningsskjutning skall följas av regelbundna övningar så att F6:s flygverkstads "företagsdriftvärn" skall stå ännu bättre rustad för att avvärja ev kupp- och sabotageaktioner mot verkstaden.

R. Raystål

F 6

F13 fick mycket beröm för sitt arrangemang. Banorna var väl avvägda och alla detaljer fungerade fint.

B. Eriksson

FRIVILLIGA FRÖSÖ-DAR

I mitten av april hölls de årligen återkommande frivilligdagarna vid F4. Målsättningen är att skapa kontakt och förståelse mellan frivilligpersonal och moderförbandet samt att stimulera frivilligpersonalen till ett mera aktivt deltagande i övningar och utbildning. — — 120 lottor och ett 60-tal FVRF-ungdomar ställde

F4

upp under en veckohelg; i första hand för att skjuta om C F4:s vandringspris, ett par Viggen-modeller; i andra hand skulle man utbilda sig i sjukvårdstjänst och OPUS.

Vädret blev tyvärr inte det bästa i år, vårvinter med snålblåst och regn. Men humöret var ändå på topp. — Givetvis var skjutningen om vandringspriset tyngdpunkten för intresset. Den ena modellen ges till bästa lottakär, den andra till bästa individuella prestation bland FVRF-ungdomarna. Årets segrare bland lottorna blev Birgit Skärlund från Näskott, vars lottakär alltså får rå om priset till nästa år. Bland FVRF-ungdomarna vann Johan Akka från Frösön.

Deltagarnas prestationer var mycket goda och stimulerar till fortsatta frivilligdaggar vid förbandet under kommande år. ■

Bengt Nord

EXAMEN VID F20

Den 20 juni förrättade chefen för flygvapnet regementsofficers- och trafikledarexamen vid F20... i som vanlig vackert högsommarväder. Representanter från olika staber och skolor samt flera förbandschefer var närvarande. Glädjande var att så många anhöriga

F20

ring av lärare och elever. Därefter följde korum i Gamla Uppsala kyrka. Efter återkomsten till F20 talade CFV till de blivande regementsofficerarna och trafikledarna och gav sin syn på framtiden i FV.

Examensceremonin ägde traditionsenligt rum utomhus. CFV antog deltagarna i 1972—74 års regementsofficers- och trafikledarkurser som regementsofficerare resp trafikledare och delade ut betyg och förordnanden. — 43 regementsofficerare och 8 trafikledare examinerades. Regementsofficerarna fördelade sig på 3 flygförare, 10 radarjaktledare—luftbevakare och 2 i sambandstjänst.

Som kurssetta bland regementsofficerarna placerade sig löjtnant Jan Lundqvist. Han erhöll CFV:s hedersgåva, flygvapnets stickert. På andra plats kom löjtnant Anders Hermanson, som också blev kursens främste idrottsman. Kursens främste skytt blev som väntat löjtnant Göran Engström. Han erövrade det gevär, CG 63, som skänkts av FFV Sport AB. Premium ur kadett John Sjöqvists minnesfond tilldelades löjtnant Karl-Erik Johansson. — Kurssetta på trafikledarkursen blev trafikledare Ingemar Lundberg. Han erhöll CFV:s hedersgåva, flygvapnets stickert. Som tvåa placerade sig trafikledare Nils Björner.

Examen avslutades med lunch på regementsofficersmässen för de nyutnämnda regementsofficerarna och trafikledarna samt för inspekterande och lärare. ■

K. Ottosson

V-TYSKT ÖRLOGSBESÖK

Kalmar gästades i månadsskiftet aug-sept av västtyska marinens tredje Zerstörergeschwader bestående av jagarna Z 2 och Z 3 med en sammanlagd personalstyrka av ca 500 man. Befälhavare över förbandet var Kapitan zur See Walter Flentge. — Under det

att fartygen inlöpte i Kalmar hamn överflögs de av en grupp från F12, i vilken ingick flottiljchef, flygchef och de båda divisionscheferna.

Under besöket i Kalmar genomfördes ett digert program i vilket stor plats naturligtvis upptogs av Kalmartraktsens sevärdheter. Kalmar slott, Öland och Ölandsbron samt glasbruken i östra Småland var självskrivna utflyktsmål.

Även F12 (en av Kalmartraktsens förnämsta sevärdheter) besöktes vid flera tillfällen. Den

F12

F8-MINNET LEVER

I enlighet med Kungl Majt och riksdagens beslut upphörde F8 som självständigt flygvapenförband den 74—06—30. Den verksamhet som nu fortsättningsvis förekommer på Barkarby bedrivs i formen av F1:s detachement.

Verksamheten vid Svea Flygkår (tidigare Svea Flygflottilj) avslutades genom en ceremoni på Barkarby den 28 juni i närvaro av såväl honoratiorens som en stor skara tidigare och vid avslutningstidpunkten tjänstgörande F8:ingar. Särskilt glädjande var det att avslutningen, som ägde rum inför CFV, kunde genomföras i närvaro av bl a ÖB, Generaldirektör för FMV, MB Ö, C FKE, tidigare förbandschefer vid F8 och chefer för grannförband, kommunrepresentanter och inte minst maka till förbandets förste chef, överste Georg Gärdin.

Efter uppställning och samling och apeller för ÖB lämnade den siste kärchefen av till CFV. Paradering för sista gången med F8:s fana genomfördes, varefter CFV talade och bl a framhöll:

"För mig personligen har det här förbandet mer än något annat varit ett hemmaförband och många delar med mig en särskilt samhörighetskänsla med F8 — Stockholmsförbandet, som haft en nyckelroll i luftförsvarssammanhang av landsomfattande betydelse och som än i det sista utövat funktioner av central karaktär för vårt försvar". — Vidare: "F8 har aktivt medverkat — i många fall som föregångsförband — i den funktionella utveckling på luftförsvarsområdet, som ägt rum både på fpl, rb och strilområdet. — Jag verkar i dag för att de framsteg som gjorts på dessa områden skall leda till en positiv vidareutveckling. Det är nämligen min uppfattning att ett starkt luftförsvar byggt på våra och omvärldens hittillsvarande erfarenheter är ett nödvändigt stöd för Sveriges säkerhetspolitik."

Efter att ha hyllat dem som offrat sina liv under tjänsten vid F8 och framhållit hur länge flygverksamheten bedrivits på Barkarby, och att så kommer att ske länge ännu, avslutade CFV med att uttala: "F8 har varit ett fältmätsigt förband. Arbetsglädje och verksamhetslust har rått här, både i ofredstider och under lugna fredsförhållanden. Det är Ni — F8-personalen — som satt denna prägel på förbandet. Tack skall Ni ha."

◆◆ Härefter förrättades fanöverlämning från Svea Flygkår till Västmanlands Flygflottilj och

31/8 gav C F12 lunch för speciellt inbjudna gäster på F12:s regoffmäss och den 2/9 hade ca 40 personer tillfälle att stifta bekantskap med fpl 35, svensk klargöringsmetodik samt 35-simulatorn.

Ett uppskattat inslag var de inbjudningar som ett tiotal Hauptbootmänner erhöill att besöka svenska plutonofficerare i deras hem. Ett givande och något annorlunda sätt till fördjupad kontakt mellan befälskårerna.

Kalmar stad visade stor gästfrihet under örlogsbesöket. Sälunda fick uniformerad personal från västtyska marinens åka gratis på stadens bussar, besöket på Kalmar slott var avgiftsfritt och så fick 160 av de tyska soldaterna en gratiskväll på en av stadens dansrestauranger.

Allmänheten har naturligtvis fått bese fartygen och för att ge extra festivitas åt besöket spelade musikkåren "Lyran" på kajen. Det västtyska örlogsbesöket slutade som det började med en uppvaktning av fpl ur F12. ■

C-G Bjärke

foto: birger rönbeck

anbefallt att "den må minna om F8 och tyngden av den ambition som präglat F8-personalens arbetsinsatser för luftförsvaret inom vårt lands totalförsvar". ÖB tackade förbandets representanter för god tjänst.

Vid en efterföljande samling på regoffmässen överlämnades de ägodelar som tillhört regoffkåren vid F8 intressesförening: kapitalet till Kungafonden, chefsporträtten till F1 och den unika samlingen äkta bordsilver (med de 48 första F8-officerarnas namn ingraverade) till F1:s vård och förvaltning, dock med avsikt att utlänas av F1 till festligt dukade bord inom hela FV. En önskan om användning som tidigare F8-officerare gärna ser blir uppfyllt. — C F8:s ordförandeklubba, på sin tid skänkt av F8:s underbefälsskår, överlämnades till den interimsstyrelse som tillsatts i avsikt att dra igång "F8 kamratförening". En ekonomisk grundplåt för den blivande föreningen överlämnades av överstinnan Gärdin i enlighet med förbandets förste chefs önskan.

Efter kommunrepresentanters mll tack till F8 för samverkan under gångna år, var F8:s verksamhet som självständigt förband definitivt avslutad. ■

S. Bruse